

Handläggare
Therese Rydstedt
Telefon: 08-508 28951**Till**
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2019-10-22 p 19

Motion om klimatnödläge av Rikard Warlenius (V)

Remiss från kommunstyrelsen Dnr. KS 2019/987

Förvaltningens förslag till beslut

1. Godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Justera ärendet omedelbart.

Anna Hadenius
FörvaltningschefGustaf Landahl
Avdelningschef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat en motion från Rikard Warlenius (V) om klimatnödläge. Motionären föreslår att Stockholm ska erkänna att vi befinner oss i ett klimatnödläge. Motionären föreslår till följd av detta att staden ska ta fram handlingsplan som svarar mot klimatnödläget och att staden ska tillsätta en vetenskaplig klimatpanel. Vidare föreslår motionären att staden ska prioritera samarbete med andra kommuner nationellt och internationellt samt uppmärksamma en årlig dag för att summera klimatarbetet. Förvaltningen håller med motionären om att klimatläget är allvarligt men anser samtidigt att staden bör vara försiktig med att inta en allt för alarmistisk inställning till klimatkrisen. Förvaltningen anser att staden ska följa de klimatvetenskapliga råd som redan finns nationellt och internationellt samt att den klimathandlingsplan som är under framtagande i staden ska svara upp mot överenskommelser i Parisavtalet. Förvaltningen instämmer i att internationella och nationella samarbeten i klimatfrågor ska prioriteras. Vidare anser förvaltningen att en årlig dag för att uppmärksamma och summera klimatarbetet i staden är bra.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat en motion från Rikard Warlenius (V) om klimatnödläge, bilaga 1. Remissen ska besvaras senast 2019-10-29.

Ärendet

Motionären föreslår att Stockholm erkänner att vi befinner oss i ett klimatnödläge. Motionären menar att även vid en begränsad uppvärmning står Stockholms stad inför ett nödläge och klimatkrisen måste börja behandlas som den kris den faktiskt är. I många städer världen över har man utlyst ett klimatnödläge, och för en tid sedan blev Storbritannien först med att låta parlamentet utlysa klimatnödläge. Det är en idé som förts upp på agendan av klimatrörelsen Extinction Rebellion som vill använda ett sådant nödläge som ett startskott för en mer handlingskraftig omställning. Motionären menar att det är en symbolisk fråga men mycket av arbetet med den gröna omställningen handlar om att skapa medvetenhet om problemet och förståelse och uppslutning bakom lösningarna. Att låta Stockholms stad utlysa klimatnödläge skulle, enligt motionären, vara ett sätt att visa på hur allvarligt och brådskande situationen är. Tillsammans med en åtgärdsplan och en informationskampanj om lösningarna skulle det kunna bidra till att skapa uppslutning bakom en mer offensiv klimatpolitik. Vidare menar motionären att lokala myndigheter kan spela en avgörande roll i att nå en global krislösning. Motionären skriver att allt fler länder, städer och kommuner världen över nu deklarerar klimatnödläge och att det är hög tid för Stockholm stad att göra detsamma.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Erkänna klimatnödläge

Motionärens förslag

Motionären föreslår att, i likhet med hundratals städer och länder världen över, erkänna att vi befinner oss i ett klimatnödläge och att det varar tills världens nationer säkerställt att 1,5-gradersmålet uppnås.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen instämmer i att världen befinner sig i ett allvarligt klimatnödläge och att det är synnerligen angeläget att Parisavtalet

realiseras. FN:s klimatpanel IPCC¹ presenterade i oktober 2018 en specialrapport² med budskapet att redan 1,5 graders global uppvärmning får allvarliga konsekvenser för många människor, för miljön och för ekosystemen. För att hantera både klimatfrågan och hållbar utveckling är det avgörande med en hög klimatambition med utsläppsminskningar i närtid.

Förvaltningen delar motionärens uppfattning om att utmaningarna är stora och brådskande och anser att stadens klimatambitioner kan behöva höjas ytterligare.

Frågan om att utlysa klimatnödläge eller inte är dock komplex. Det är oklart vad konsekvenserna av en sådan utlysning skulle bli. Det skulle å ena sidan kunna ge ett ökat fokus och prioritering av nödvändiga åtgärder. Det skulle å andra sidan kunna riskera att lamslå eller leda till att förhastade icke kloka beslut fattas.

Särskilt stora utmaningar för att nå fossilfrihet finns i transportsektorn där det krävs ett skifte till fordon som kör på el eller förnybara bränslen. Transportsektorn har också pekats ut som särskilt kritisk i 2019 års rapport från Klimatpolitiska rådet³ för att Sverige ska nå sina klimatmål. Staden har dock få egna styrmedel för att åstadkomma fossilfrihet i transportsektorn och förvaltningen anser att staden bör intensifiera arbetet med att verka för att viktiga beslut fattas inom EU, riksdag och regering som leder till minskade utsläpp av växthusgaser. För att Stockholm ska nå sina klimatmål krävs således inte bara direkta åtgärder inom staden utan även att nationella och internationella styrmedel kommer på plats.

Staden ska ta fram en handlingsplan som svarar mot klimatnödläget

Motionärens förslag

Motionären föreslår att staden tar fram en handlingsplan som svarar mot klimatnödläget och redogör för de åtgärder som staden gör och avser att göra för att komma till rätta med detta.

Förvaltningens synpunkter

Stockholm har som långsiktigt mål att bli fossilbränslefritt till 2040 med etappmålet att utsläppen ska vara högst 2,2 ton per invånare 2020. En strategi finns för hur staden ska nå dessa mål ([Strategi för](#)

¹ Intergovernmental Panel on Climate Change

² <https://www.ipcc.ch/sr15/>

³ 2019 Klimatpolitiska rådets rapport (<https://www.klimatpolitiskaradet.se/wp-content/uploads/2019/04/kprrapport190426.pdf>)

[fossilbränslefritt Stockholm 2040](#)) och staden hade redan år 2018 nått målet om 2,2 ton per invånare.

En ny klimathandlingsplan för perioden 2020-2023 är under framtagande. I kommunfullmäktiges budget 2019 anges bl.a. att Stockholm ska vara världsledande i det globala arbetet med att förverkliga Parisavtalets målsättningar i klimatarbetet, där staden intar rollen som en internationell förebild i det globala miljö- och klimatarbetet. Arbetet för miljö och klimat ska göra tydliga avtryck inom alla politiska områden och stadens egna verksamheter ska gå före för att visa vägen i arbetet för en klimatsmart och hållbar stad. Kol för uppvärmning ska vara helt utfasat till 2022 och eldning med fossil olja ska ha upphört till senast 2025. Stockholms stad ska även motverka klimatförändringarna genom koldioxidinlagring samt biokolsanläggningar.

Mot ovanstående anser förvaltningen att det är Stockholms nya klimathandlingsplan 2020-2023 som ska svara upp mot överenskommelsen i Parisavtalet. Förvaltningen anser därför inte att det bör tas fram en ny plan parallellt med klimathandlingsplanen så som föreslås av motionären.

Tillsätta en vetenskaplig klimatpanel

Motionärens förslag

Motionären föreslår att tillsätta en vetenskaplig klimatpanel som kan komma med rekommendationer och riktlinjer för arbetet.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen är av uppfattningen att det redan nu finns väl underbyggda rekommendationer och riktlinjer för klimatarbetet, både nationellt och internationellt som Stockholm bör följa.

Riksdagen beslutade år 2017 om att införa ett klimatpolitiskt ramverk för Sverige med nya klimatmål till 2030, 2040 och 2045, en klimatlag och ett klimatpolitiskt råd. Klimatlagen trädde i kraft den 1 januari 2018. Lagen innebär att varje regering har en skyldighet att föra en klimatpolitik som utgår från de klimatmål, som riksdagen antagit. Enligt lagen ska regeringen varje år presentera en klimatredevisning i budgetpropositionen och vart fjärde år ta fram en klimatpolitisk handlingsplan som bland annat ska redovisa hur klimatmålen ska uppnås. Det klimatpolitiska rådets uppgift är att bistå regeringen med en oberoende utvärdering av hur den samlade politik som regeringen lägger fram är förenlig med

klimatmålen. Rådet ska bland annat utvärdera om inriktningen inom olika relevanta politikområden gynnar eller motverkar möjligheten att nå klimatmålen. Här blir det viktigt för staden att ta del av klimatpolitiska rådets utvärderingar för att säkerställa att stadens egen klimathandlingsplan gör rätt slags prioriteringar men också för staden att verka för att EU, regering och riksdag tar de beslut som krävs för att staden ska kunna nå klimatmålen. FN:s klimatpanel IPCC ska förse världen med ett tydligt vetenskapligt perspektiv på klimatfrågorna, och staden bör kontinuerligt utvärdera och vid behov skärpa klimatåtgärderna till följd av IPCC:s rapporter och slutsatser.

Prioritera samarbete med andra kommuner nationellt och internationellt

Motionärens förslag

Motionären föreslår att prioritera samarbete med andra kommuner nationellt och internationellt för att bygga upp kompetens och best practice samt ta kompensatoriskt ansvar för en snabb omställning tills högre instanser tar sitt fulla ansvar.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen instämmer i motionärens förslag om att samarbete med andra kommuner nationellt och internationellt ska prioriteras. Förvaltningen anser dock att staden redan idag i hög grad har dessa viktiga samarbeten på plats genom C40, CNCA, Eurocities samt Klimatkommunerna (vilka beskrivs nedan).

C40

Stockholm är medlem i C40, Cities Climate Leadership Group. C40 är en organisation för megastäder (över tre miljoner invånare) som fokuserar på miljö- och klimatfrågor. Organisationen har en medlemskategori för innovativa städer som driver klimatarbetet framåt men som inte har tre miljoner invånare. Stockholm är en av dessa femton innovationsstäder. Stockholms finansborgarråd är sedan i år (2019) invald i styrelsen som vice ordförande och representant för de femton innovationsstäderna i C40. Inom ramen för C40 deltar staden i flera projekt och nätverk för att dela erfarenheter om städers klimatarbete.

CNCA

CNCA, Carbon Neutral Cities Alliance, uppstod ur ett forskningsprojekt som organisationen C40 initierade 2014.

Projektets syfte var att samla de städer i världen med de mest ambitiösa planerna för att bli fossilbränslefria, eller koldioxidneutrala till 2050 eller tidigare. Stockholm identifierades som en av 17 städer som har uttalade planer att drastiskt minska sina utsläpp. Även här deltar staden i olika klimatprojekt.

Eurocities

Eurocities är en storstadsorganisation med över 130 medlemsstäder från ett trettiotal länder i Europa. Stockholms stad har varit medlem sedan 1995. Eurocities arbetar för att stärka storstädernas ställning i EU. En stor del av EU:s politiska beslut påverkar städer och dess invånare. Eurocities arbetar för att städernas speciella förutsättningar inte ska förbises i EU. För att bidra med goda exempel kring stadsutveckling koordinerar Eurocities utvecklingsprojekt som drivs av medlemsstäderna. Genom att medverka i Eurocities arbete har staden goda möjligheter att knyta kontakter med andra medlemsstäder samt att påverka utvecklingen av frågor som har betydelse för Stockholm. Fram till 2020 är Stockholms finansborgarråd ordförande i Eurocities.

Klimatkommunerna

Klimatkommunerna, där Stockholms stad är medlem, är en förening för kommuner, landsting och regioner som jobbar aktivt med lokalt klimatarbete. Syftet är att minska utsläppen av växthusgaser i Sverige genom erfarenhetsutbyte, påverkansarbete och spridning av goda exempel. Klimatkommunerna har 37 medlemmar. Klimatkommunerna genomför aktiviteter för sina medlemmar och driver samtidigt olika projekt. Stockholm har representation i Klimatkommunerna både på politisk- och tjänstemannanivå.

Uppmärksamma en årlig dag för att summera klimatarbetet

Motionärens förslag

Motionären föreslår att staden uppmärksammar en särskild årlig dag för att summera klimatarbetet under året.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen anser att förslaget om att uppmärksamma en särskild årlig dag för att summera klimatarbetet är bra. Stockholms stad driver redan idag ett klimatnätverk, Klimatpakten, för organisationer och företag i syfte att bidra till minskad klimatpåverkan. Klimatpakten har idag över 250 medlemmar från hela Stockholmsregionen. Årligen ordnas en konferens för nya och befintliga medlemmar i Klimatpakten. Detta är ett sätt för staden att

uppmärksamma klimatarbetet. Det kan även finnas fler tillfällen under året för staden att i högre grad uppmärksamma och summera klimatarbetet under året, t.ex. en dag under den Europeiska Trafikantveckan.

SLUT.

Bilagor

1. Motion om klimatnödläge
Motion från Rikard Warlenius (V)